

Sygnatura akt: V GC 1304/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Kalisz, dnia 30 listopada 2016 r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w V Wydziale Gospodarczym w składzie:

Przewodniczący: SSR Magdalena Berczyńska – Bruś

Protokolant: Anna Woźniakowska

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2016 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa – I. K.

przeciwko – (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w O.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego – (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w O. na rzecz powódki I. K. kwotę 1 369,50 złotych (jeden tysiąc trzysta sześćdziesiąt dziewięć złotych pięćdziesiąt groszy) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 25 maja 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 01 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,
2. umarza postępowanie co do kwoty 5 123,20 złotych (pięć tysięcy sto dwadzieścia trzy złote dwadzieścia groszy),
3. oddala powództwo w pozostałym zakresie,
4. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 308,57 złotych (trzysta osiem złotych pięćdziesiąt siedem groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania,
5. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 700,00 złotych (siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSR Magdalena Berczyńska – Bruś

Sygn. akt V GC 1304/16

UZASADNIENIE

Powódka J. K. prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą (...) pozwem wniesionym do Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie w dniu 11 grudnia 2012r. wniosła o zasądzenie od pozwanego – (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w O. nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym kwoty 3.000 zł z odsetkami umownymi w wysokości 0,15 % dziennie liczonymi od kwoty 8.900 zł od dnia 13 września 2011r. do dnia 18 kwietnia 2012r., od kwoty 7.000 zł od 19 kwietnia 2012r. do dnia 30 kwietnia 2012r, od kwoty 6.000zł od dnia 1 maja 2012r. do dnia 19 czerwca 2012r. , od kwoty 5.000 zł od dnia 20 czerwca 2012r. do dnia 16 lipca 2012r. od kwoty 4.000 zł od dnia 17 lipca 2012r. do dnia 18 września 2012r., od kwoty 3.000 zł od dnia 19 września 2012r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że sprzedała pozwanemu towar w postaci domku holenderskiego. Z tego tytułu obciążyła pozwanego fakturą VAT w kwocie 8.800 zł. Pozwany otrzymał towar, nie wniósł sprzeciwu co do jakości

towaru , jak i do faktury. Po upływie siedmiu miesięcy od terminu zapłaty pozwany dokonał wpłat na konto w kwotach 1.900 zł, 1.000 zł, 1.000 zł, 1.000zł i 1.000 zł. Razem zapłacił 5.900 zł.

Postanowieniem z dnia 20 grudnia 2012r. Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Lublinie wobec stwierdzonego braku podstaw do wydania nakazu zapłaty przekazał rozpoznanie sprawy do Sądu Rejonowego w Kaliszu Wydział Gospodarczy.

Po usunięciu braków formalnych pozwu po wezwaniu Przewodniczącej powódka sprecyzowała wartość przedmiotu sporu na kwotę 7.830 zł, żądając zasądzenia tej kwoty z odsetkami umownymi w wysokości 0,15% dziennie od dnia 19 września 2012r. do dnia zapłaty. Do pozwu załączono wymienione w nim dokumenty.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki zwrotu kosztów postępowania. Pozwany przyznał, że zakupił od powódki domek holenderski i zapłacił za niego z opóźnieniem. Ostatnią płatność dokonał w dniu 24 maja 2013r. Pozwany uznał roszczenie do kwoty 3.000 zł, w pozostałym zakresie nie uznał żądania pozwu, wnosząc o jego oddalenie. Zaprzeczył aby umówił się z powódką na odsetki w wysokości 0,15% za każdy dzień zwłoki, niedopuszczalne z mocy art. 359 k.c. Strony nie zawarły żadnej umowy zawierającej zapis o odsetkach.

W piśmie procesowym z dnia 26 czerwca 2013r. powódka wskazała, że pozwany w dniu 24 maja 2013r. dokonał wpłaty kwoty 3.000 zł. Podtrzymał żądanie zasądzenia odsetek umownych albowiem większościowy udziałowiec pozwanego i osoba uprawniona do czynności prawnych w imieniu pozwanego uzgodnił wszystkie szczegóły zakupu z pracownikiem powódki, co czyni zapis o odsetkach ważnym.

W piśmie procesowym z dnia 14 października 2013r. pełnomocnik powódki wniosła o zasądzenie od pozwanego kwoty 2.706,80 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 25 maja 2013r. do dnia zapłaty. W uzasadnieniu pisma pełnomocnik powódki wskazała, że zgodnie z brzmieniem art. 359 § 21 k.c. maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP. Z tego powodu powódka ograniczyła żądanie zasądzenia odsetek do kwoty odsetek maksymalnych, które wyliczone zostały w odniesieniu do dokonywanych przez pozwanego wpłat na początek zadłużenia. W pozostałym zakresie pełnomocnik powódki cofnęła powództwo ze zrzeczeniem się roszczenia.

W piśmie procesowym z dnia 5 listopada 2013r. pozwany uznał należność powódki w wysokości odsetek ustawowych od wpłaconych kwot, przy czym wpłaty były dokonywane na należność główną. Powódka nie informowała nigdy pozwanego aby dokonywane wpłaty zaliczała na inne należności niż należność główną i dopiero w piśmie z dnia 14 października 2013r. wskazała na inny sposób zaliczania wpłat.

Wyrokiem z dnia 17 lutego 2016r. Sąd Rejonowy w Kaliszu zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3.000 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 13 września 2011r. do dnia zapłaty. Kosztami procesu obciążył strony stosunkowo i wyrokowi nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Na skutek apelacji pozwanego Sąd Okręgowy uchylił zaskarżony wyrok w zakresie punktów I,II i IV i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kaliszu, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

W uzasadnieniu wyroku wskazano, że Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy, gdyż wydając zaskarżony wyrok pominął treść pisma procesowego z dnia 14 października 2013r. i jego skutki procesowe. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji powinien między innymi dokonać oceny zasadności sposobu naliczania przez powódkę wpłat dokonywanych przez pozwanego na poczet odsetek w wysokości odsetek ustawowych i na tej podstawie ustalić w jakim zakresie roszczenie objęte pozwem zostało uregulowane.

W piśmie procesowym z dnia 26 września 2016r. pełnomocnik powoda wniosła o zasądzenie od pozwanego kwoty 1.369,50 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 25 maja 2013r. do dnia zapłaty z zastrzeżeniem, że

od 1 stycznia 2016r. należą się odsetki ustawowe za opóźnienie oraz o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania. W uzasadnieniu pisma pełnomocnik powoda wskazała sposób, w jaki dokonała wyliczeń odsetek ustawowych i sposobu zaliczania na ich poczet wpłat dokonywanych przez pozwanego.

W piśmie procesowym z dnia 16 listopada 2016r. pełnomocnik pozwanego podtrzymał dotychczasowe stanowisko wskazując, że dokonana pismem z dnia 14 października 2013r. zmiana była niedopuszczalna w postępowaniu uproszczonym, podobnie jak zmiana sposobu zaliczania wpłat.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Od 2010r. pozwany zakupił kilka domków holenderskich od pozwanej, które wykorzystywał jako bazę noclegową dla pracowników. Płatności dokonywane były głównie gotówką. Wszystkie ustalenia co do zakupu były dokonywane z przedstawicielem handlowym powódki.

Dowód: zeznania prezesa zarządu pozwanego K. W. (k. 153 akt)

Pozwany zakupił w dniu 26 sierpnia 2011r. od powódki domek holenderski za kwotę 8.900 zł, płatną przelewem w terminie do dnia 12 września 2011r. W treści faktury wskazano, że zapłata po terminie spowoduje naliczenie odsetek umownych w wysokości 0,15% za każdy dzień zwłoki. Faktura została podpisana przez przedstawicielkę pozwanego I. J..

Dowód: faktura VAT/Marża nr (...) (k. 4 akt)

Fakturę dostarczył pracownik pozwanej J. B. razem z przedmiotem umowy - domkiem holenderskim. Posłużył się gotowym formularzem faktury i były w nim zapisy o odsetkach umownych. Nie negocjował z nikim zapisu o odsetkach umownych. Były one wydrukowane w fakturze, w której należało jedynie uzupełnić dane dotyczące firmy, kwotę należności oraz sposób i termin płatności. Pozwany zakupił kilka takich domków.

Dowód: zeznania świadka J. B. (k. 152 akt)

Pozwany płacił za niego ratalnie, w zależności od posiadanych środków. Fakturę podpisał I. J., pracownica kadr, która nie była upoważniona do zawierania jakichkolwiek zobowiązań w imieniu pozwanego. Pozwany nigdy nie uzgadniał z powódką określonych w fakturze odsetek. Nie uzgadniał ich również z przedstawicielem handlowym pozwanego.

Dowód: zeznania prezesa zarządu pozwanego K. W. (k. 153 akt)

Zapis w fakturze o odsetkach umownych był zapisem stałym. Pozwany nigdy go nie kwestionował. Powódka wielokrotnie kontaktowała się z pozwanym w zakresie płatności, ale informowano ją, że pozwany nie ma pieniędzy.

Dowód: zeznania powódki (k. 174 akt)

W dniu 20 stycznia 2012r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 8.900 zł wynikającej z faktury VAT (...) nr (...) z dnia 26 sierpnia 2011r. wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia 12 września 2011r. do dnia zapłaty.

Dowód: wezwanie do zapłaty z 20.01.2012r. wraz z dowodem nadania (k. 5

-6 akt),

W dniu 29 lutego 2012r. powódka ponownie wezwała pozwanego do

zapłaty kwoty 8.900 zł pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

Dowód: wezwanie pozwanego do zapłaty z dnia 29.02.2012r. wraz z

dowodem doręczenia (k. 7 akt – 8 akt)

W dniu 18 kwietnia 2012r. pozwany wpłacił na poczet zadłużenia kwotę 1.900 zł, w dniu 30 kwietnia 2012r. - 1000 zł, w dniu 19 czerwca 2012r. - 1.000 zł, w dniu 16 lipca 2012r. - 1.000 zł i w dniu 18 września 2012r. - 1.000 zł.

Dowód: okoliczność bezsporna

W dniu 24 maja 2013r. pozwany wpłacił na rachunek bankowy powódki kwotę 3.000 zł.

Dowód: wpłata kwoty 3.000 zł z dnia 24.05.2013r. (k.58 akt)

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie powołanych wyżej dokumentów, zeznań świadka J. B., zeznań powódki oraz częściowo zeznań pozwanego. Sąd nie dał wiary zeznaniom pozwanego, że przedmiotowy domek został mu oddany w komis. Nie potwierdzają tego ani załączone dokumenty ani zeznania powódki.

Sąd zważył co następuje:

Strony łączyła umowa sprzedaży przez którą sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę (art. 535 kodeksu cywilnego).

Obowiązkiem pozwanego była zapłata ceny za zakupiony towar. Pozwany nie dochował terminu płatności wynikającego z faktury VAT na podstawie której dokonał zakupu.

Pozwany dokonał płatności na rachunek bankowy powódki po wezwaniu do zapłaty i przed wytoczeniem powództwa w pięciu ratach, łącznie w kwocie 5.900 zł. Płatności dokonane przez pozwanego zostały zaliczone na poczet należności głównej. Do zapłaty pozostała kwota 3.000 zł należności głównej i odsetki, które pozwana wyliczyła zgodnie zapisem zawartym w fakturze VAT określającym odsetki umowne w wysokości 0,15 % dziennie. Łącznie powódka wniosła o zasądzenie kwoty 7.830 zł stanowiącej kwotę 3.000 zł oraz odsetki umowne wyliczone według dat i kwot zapłaconych. Domaganie się przez powódkę zapłaty odsetek umownych nie wynikało jednak z umowy łączącej strony. Jednostronne określenie w fakturze VAT odsetek w takiej wysokości nie miało podstawy prawnej. Warunkiem koniecznym uprawniającym wierzyciela do domagania się odsetek umownych jest zawarcie umowy w tym zakresie. Takiej umowy między stronami nie było. Domaganie się przez powódkę odsetek w wysokości 0,15 % dziennie przekraczało ponadto odsetki maksymalne określone w art. 359 § 21 k.c. Z tego względu, pismem procesowym z dnia 14 października 2013r. pełnomocnik powódki ograniczyła żądanie zasądzenia skapitalizowanych odsetek umownych do wysokości odsetek maksymalnych, które wyliczyła ponownie po dokonaniu przez pozwanego ostatniej wpłaty na należność główną w wysokości 3.000 zł. Powództwo z kwoty 7.830 zł zostało ograniczone do kwoty 2.706,80 zł. W pozostałym zakresie powództwo zostało cofnięte ze zrzeczeniem się roszczenia, co spowodowało konieczność umorzenia postępowania co do kwoty 5.123,20, zgodnie z art. 355 § 1 k.p.c. albowiem powódka cofnęła w tym zakresie pozew ze skutkiem prawnym. Takiemu ograniczeniu powództwa nie stoi na przeszkodzie art. 505 § 4 k.p.c. zakazujący zmian powództwa w postępowaniu uproszczonym. Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem ograniczenie żądania w postępowaniu uproszczonym, powodujące częściowe cofnięcie pozwu nie stanowi jego zmiany w rozumieniu powołanego przepisu. Nie stanowi niedopuszczalnej zmiany powództwa dokonanie ponownego obniżenia żądanej kwoty w piśmie procesowym z dnia 26 września 2016r., w którym pełnomocnik powódki ograniczyła żądanie do zapłaty kwoty 1.369,50 zł, wyliczonej w oparciu o dokonanie zaliczenia wpłaconych przez pozwanego kwot na wyliczone odsetki ustawowe, a następnie na należność główną.

Zgodnie bowiem z art. 451 § 1 k.c. dłużnik mający względem tego samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który dług chce zaspokoić. Jednakże to, co przypada na poczet danego długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne oraz na zalegające świadczenie główne.

Powódka prawidłowo dokonała więc zaliczenia wpłaconych przez pozwanego kwot w pierwszej kolejności na związane z długiem zaległe odsetki ustawowe, a dopiero później na świadczenie główne. Zmiana sposobu zaliczania dokonanych przez pozwanego wpłat była dopuszczalna albowiem złożenie oświadczenia co do zaliczenia wpłaty dotyczy sytuacji,

gdy dłużnik ma kilka długów względem wierzyciela i dłużnik lub wierzyciel dokonują wyboru, który dług chcą zaspokoić. Przepis art. 451 k.c. nie wymaga jednak składania oświadczenia aby dokonać zaliczenia dokonanej wpłaty w pierwszej kolejności na odsetki. Jest to uprawnienie ustawowe wierzyciela wynikające z treści tego artykułu.

Dłużnik mający względem tego samego wierzyciela dług główny i uboczny tego samego rodzaju może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który z długów chce zaspokoić, jednakże wierzyciel może w tej sytuacji zaliczyć to, co przypada na poczet danego długu, przede wszystkim na związane z nim należności uboczne. Oznacza to, że przy istnieniu takich długów dłużnik ma wprawdzie prawo wskazać, na który dług zalicza świadczenie, ale to wierzyciel decyduje, czy w ramach tego długu chce zaliczyć wpłatę na należności uboczne. Należnościami ubocznymi mogą zaś być np. zaległe odsetki - wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie - I Wydział Cywilny z dnia 5 grudnia 2012 r. I ACa 1061/12.

Wierzyciel decyduje o zarachowaniu spełnionego świadczenia na poczet należnych odsetek. Uprawnienia wierzyciela w tym względzie nie wyłącza odmienna wola dłużnika wyrażona przy spełnianiu świadczenia.

Wierzyciel nie jest przy tym zobowiązany informować dłużnika o zaliczeniu spełnionego świadczenia na poczet należności z tytułu odsetek; nie jest także zobowiązany do wystawienia pokwitowania, z którego treści wynika, że dokonał takiego zaliczenia. Artykuł 462 § 1 k.c. daje dłużnikowi uprawnienie do żądania od wierzyciela pokwitowania, ale obowiązek wystawienia takiego pokwitowania, obwarowany sankcjami (por. art. 463 KC), powstaje dopiero po zgłoszeniu przez dłużnika takiego żądania - wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 9 lutego 2005 r. II CK 433/04.

Do zapłaty pozostała więc część roszczenia głównego, odpowiadająca wartości wyliczonych odsetek, na poczet których zaliczono wpłaty. Powództwo podlegało uwzględnieniu w tej części. Uwzględnieniu podlegało również żądanie powódki zasądzenia odsetek ustawowych od dnia doręczenia odpisu pozwu pozwanemu. Jeżeli bowiem dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi (art. 481 § 1 k.c.).

W piśmie procesowym z dnia 26 września 2016r. pełnomocnik powódki ograniczyła powództwo do kwoty 1.369,50 zł ze względu na rezygnację z odsetek umownych maksymalnych, o których zasądzenie wnosiła w piśmie procesowym z dnia 14 października 2013r. Nie złożyła jednak oświadczenia o cofnięciu pozwu co do różnicy tych kwot. W tym zakresie powództwo podlegało więc oddaleniu.

Po wytoczeniu powództwa pozwany uiszczył kwotę 3.000 zł. Co do tej kwoty oraz kwoty 1.369,50 zł roszczenie powódki było zasadne. Należy stwierdzić, że powódka wygrała proces w zakresie kwoty 4.369,50 zł, która stanowi 55,80 % kwoty dochodzonej w pozwie. W takim zakresie należy się powódce zwrot kosztów postępowania. O kosztach postępowania Sąd orzekł więc na podstawie art.100 zd.1 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Na koszty te złożyły się opłata sądowa w wysokości 300 zł, wynagrodzenia pełnomocników stron w kwocie po 1200 zł ustalone na podstawie § 6 pkt.4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013r. poz. 490) wraz z opłatą skarbową w wysokości 17 zł od pełnomocnictwa. Koszty postępowania wyniosły więc łącznie kwotę 2.734 zł. Pozwana powinna ponieść kwotę 1.208,43 zł, stanowiącą 44,20% ogólnej sumy kosztów, a poniosła 1.517 zł. Zwrotowi powódce podlegała więc kwota 308,57 zł stanowiąca różnicę tych kwot.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd rozstrzygnął na podstawie wynikającej z art. 98 k.p.c. zasady odpowiedzialności za wynik procesu i zasądził je w całości na rzecz pozwanego od przegrywającej postępowanie apelacyjne powódki. Na koszty postępowania apelacyjnego złożyła się opłata sądowa w wysokości 100 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego, ustalone w oparciu o § 13 ust. pkt 1 powołanego wyżej rozporządzenia.

/-/SSR Magdalena Berczyńska-Bruś